Kansalaisaloite kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamisesta

Asiantuntijalausunnon yhteenvetoa

7.12.2021
Juha-Pekka Strömberg, Espoon kaupunki

1

1

Asiantuntijalausunnon yhteenvetoa 1/3

- Kansalaisaloitteen hyväksymisellä olisi todennäköisesti kahtalaisia seurauksia:
  - Käyttörikosten määrä vähenisi ja sitä kautta erityisesti oikeuslaitoksen työtaakka keventyisi.
  - Kannabiksen rikollinen markkina kasvaisi erityisesti aluksi rangaistavuuden poistamisen jälkeen.
  - Kannabiksen käyttäminen lisääntyisi aluksi rangaistavuuden poistamisen jälkeen. Käyttö lisääntyisi myös nuorten keskuudessa, jossa rangaistavuuden poistaminen olisi erityisesti vahva signaali käytön ja hallussapidon sallimisen suuntaan.
  - Edellä mainituista seuraisi mm. äkillinen hoidontarpeen kasvu niin perustasolla kuin erikoissairaanhoidossa.

2

2

Asiantuntijalausunnon yhteenvetoa 2/3

- Kannabis ei ole vaaraton päihde.
- Kannabis aiheuttaa useita eri (mm. somaattisia, psyykkisiä ja kognitiivisia) ongelmia yksilöille säännöllisellä käytöllä ja on erityisesti nuorille ja raskaana oleville vaarallinen päihde mahdollisesti jo ensimmäisellä käyttökerralla.
- Nuorten psykooseista merkittävä osa on kannabiksen aiheuttamia ja näistä psykoosiin sairastuneista nuorista jopa n. 70% sairastuu skitsofreniaan, kun tarkastellaan heidän elämäänsä 8 vuoden seurantajaksolla.
- Kannabis yleisestikin kaksinkertaistaa riskin sairastua skitsofreniaan.

- Viimeisimmän kouluterveyskyselyn mukaan kannabista kokeilleiden ja säännöllisemmin käyttäneiden nuorten (8lk - toinen aste) osuus on edelleen vähentynyt. Samalla kielteiset asenteet kannabiksen käyttöön ovat miltei koko maassa yleistyneet. Tämä hyvä trendi vaarantuisi käyttörangaistukset poistamalla.

3

3

Asiantuntijalausunnon yhteenvetoa 3/3

- Kansalaisaloitteen mukaiset esitykset eivät ole yksittäisinä asioina perusteltuja toteuttaa. Toteuttaminen olisi perusteltua vain, jos yhteiskunnassa lähdettäisiin laajemmin parantamaan päihteidenkäyttäjien asemaa ja päihdehoitojen saatavuutta.
    - Aloitteessa esitetyt esimerkit muista maista osoittavat, että tarvitaan laajempia toimenpiteitä, jotta huumausaineiden käyttäjien asema yhteiskunnassa voisi parantua.

- Kansalaisaloitteessa esille tuotuihin muiden maiden esimerkkien positiivisiin lopputuloksiin (vrt. esim. Portugali) päästäisiin vain, jos kannabiksen käytön, hallussapidon ja kasvattamisen rangaistavuuden poistamisen yhteydessä:
    - Pyrittäisiin laajemmin parantamaan päihteidenkäyttäjien asemaa yhteiskunnassa.
    - Parannettaisiin huomattavasti päihdehoidon avohoidon saatavuutta koko maassa.
    - Poistettaisiin rangaistavuus myös muiden huumausaineiden käytön osalta.
    - Parannettaisiin lääkkeellisen päihdehoidon (mm. korvaushoito) saatavuutta, laitosmuotoisen vieroitushoidon saatavuutta ja lisättäisiin matalan kynnyksen palveluja (esim. valvotut käyttötilat).

4

4